

2015. aasta vene keele põhikooli lõpueksami lühianalüüs

Tulenevalt haridusministri 2010. a 17. septembri määrusest nr 59 olid 2015. aasta kevadel toimunud põhikooli lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- teha otsus põhikooli lõpetamise kohta.

Vene keele põhikooli lõpueksamiga hinnatakse riiklikus õppekavas määratletud kooliastme õpitulemuste saavutatust.

Vene keele lõpueksami koostamisel toetutakse riiklikule õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile, millest lähtuvalt vastab lõpueksam ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1-taseme kirjeldusele. Vene keele lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust.

2015. aastal sooritasid õpilased juba teist aastat mahukamat eksamitööd, mis ei sisalda eraldi eksamiosana keele struktuuri osa. Grammatikat ja sõnavara hinnatakse integreeritult lugemis- ja kirjutamisülesannetega. Uuenenud formaat võimaldab kasutada erinevaid tekstiliike ja ülesandetüüpe ning käsitleda eri teemasid ning seega saada adekvaatsem pilt eksaminandi keeleoskusest.

2015. aasta vene keele põhikooli lõpueksam koosnes kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja suulisest osast (rääkimine). Kuulamisosa eest oli õpilasel võimalik saada maksimaalselt 25 punkti, lugemisosa eest 30, kirjutamisosa eest 25 ja rääkimisosa eest 20 punkti, kokku oli kogu eksamitöö eest võimalik koguda 100 punkti.

Tabel 1. Vene keele põhikooli lõpueksami osad

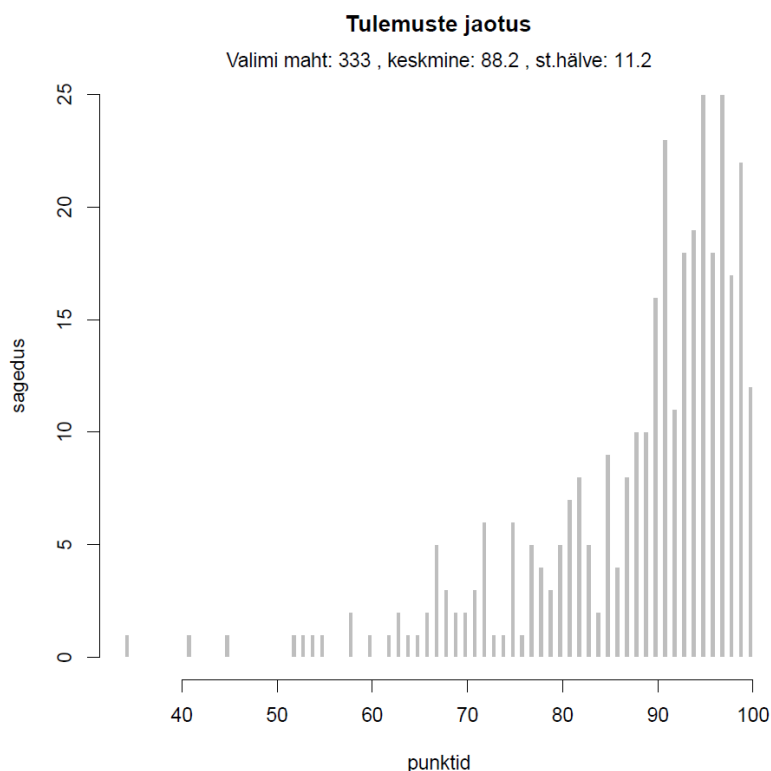
Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus (minutit)	Maksimumpunktid
Kuulamine	4	25	30	25
Lugemine	4	30	60	30
Kirjutamine	2	2	45	25
Suuline osa	2	2	15	20

2015. aastal laekus eksamikeskusele 333 tööd 126 koolist, mis on 12 töö võrra vähem kui 2014. aastal. Ühe eksamisooritajaga koole oli 50 ehk ligikaudu 40%, kahe-kolme eksamisooritajaga 36 ehk 29% ning seitsme ja enama eksamisooritajaga 9 ehk 7%. Ligikaudu 90% sooritajatest õppisid vene keelt B-keelena ja üks protsent A-keelena.

Tabel 2. Üldstatistika viie aasta lõikes

Aasta	Sooritajaid	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2011	351	75	21	62,05	82,74	4,25
2012	350	75	17	63,32	84,43	4,30
2013	305	75	15	67,31	89,75	4,32
2014	345	100	50	100	85,10	4,30
2015	333	100	34	88,2	88,2	4,53

Statistiliste andmete võrdlus viimase kahe aasta lõikes näitab, et 2015. aastal oli sooritajate hulk ligilähedane 2014. aasta samale näitajale. Üldine keskmine sooritusprotsent (88,2) osutus mõnevõrra kõrgemaks kui 2014. aastal (vt tabelit 2). 2014. ja 2015. aasta eksamitööde tulemuste ning eelnevate aastate tulemuste võrdlemisel tuleb arvestada muutunud eksamiformaati: alates eelmisest aastast, nagu eelpool märgitud, sooritavad õpilased mahukamat ning raskusastmelt keerukamat eksamitööd.

Joonis 1. 2015. a vene keele eksami tulemuste jaotuskõver

Eksamitöö keskmine tulemus oli 88,2 punkti ehk 88,2%, mis on ligikaudu 3% võrra kõrgem tulemus kui 2014. aastal (85,10%) ning vastab hindamisskaalal hindele 4,53; kõrgeim tulemus oli 100 ja madalaim 34 punkti. Eksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne vene keeles oli 4,58 – poistel 4,45 ja tüdrukutel 4,68.

Tabel 3. 2015. aasta vene keele lõpueksami tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	139	41.7	86.4	86.4	41	91	100	11.5
N	194	58.3	89.5	89.5	34	93	100	10.8
Kokku	333	100.00	88.2	88.2	34	92	100	11.2

Üldiste keskmiste tulemuste võrdlus sooti näitab, et poiste ja tüdrukute keskmised tulemused erinevad ligikaudu kolme protsendi võrra (keskmised sooritusdast vastavalt 86,4% ja 89,5%), 2014. aastal oli see erinevus umbes kuus protsenti.

62% õpilastest sooritasid eksami hindele 5, 2014. aastal oli selliseid õpilasi sooritajate seas ligi 48%. 26% sooritasid eksami hindele 4 ja 7% hindele 3. Üks õpilane sooritas eksamitöö hindele 2, 2014. aastal eksamitöö sooritamise eest kahtesid ei saadud. 2015. aasta lõpueksamitöö kvaliteet (hinded *neli* ja *viis*) moodustab 88,0% (tüdrukutel 91,2% ja poistel 83,5%), 2014. aasta vastav näitaja oli 82%, edukusnäit (hinded *kolm*, *neli* ja *viis*) 99,1% (tüdrukutel 99,0% ja poistel 99,3%). Eksamihinnete põhjal võib väita, et vene keele eksami valinud õpilaste keeleoskustase on kõrge.

Kahe viimase aasta eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et tulemused on sarnased. Ka 2015. aastal lahendasid õpilased väga hästi töö kuulamis- ja lugemisosa, mille keskmised tulemused olid vastavalt 89,5% ja 88,9%. Veidi madalam oli kirjutamisosa üldine keskmine tulemus (80,1%). Rääkimisosa keskmiseks tulemuseks kujunes 95,9%, mis on ligikaudu ühe protsendi võrra kõrgem eelmise aasta tulemusest.

Tabel 4. 2015. aasta vene keele lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Maksimumpunktid	25	30	25	20
Keskmine tulemus	22,4	26,7	20	19,2
Keskmine sooritus %	89,5	88,9	80,1	95,9
Miimum	9	8	0	9
Maksimum	25	30	25	20
Standardhälve	2,4	3,9	5,3	1,7

Poiste ja tüdrukute eksamiosade keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad kuni 9%, suurim erinevus on kirjutamise osas, rääkimise osas erinevusi peaaegu ei ole, kuulamise ja lugemise osade erinevus on üle ühe protsendi.

Tabel 5. 2015. aasta vene keele lõpueksami osade keskmised tulemused soo järgi

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Poisid	88,6	88,2	74,8%	95,6%
Tüdrukud	90,2	89,3	83,9%	96,1%

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 2015. aastal 89,5%, mis on 2014. aasta tulemusest ligikaudu viie protsendi võrra kõrgem. Poiste ja tüdrukute üldised keskmised tulemused on väga lähedased, tüdrukute üldine keskmine tulemus on vaid pooleteise protsendi võrra kõrgem (vastavalt 88,6% ja 90,2 %).

Tabel 6. 2015. aasta vene keele lõpueksami kuulamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	139	41.7	22.2	88.6	13	23	25	2.3
N	194	58.3	22.5	90.2	9	23	25	2.4
Kokku	333	100.00	22.4	89.5	9	23	25	2.4

Lugemisosa keskmine tulemus oli 88,9%, mis on ka ligikaudu viie protsendi võrra kõrgem 2014. aasta tulemusest. Analüüs sooti näitab, et poiste ja tüdrukute lugemisosa keskmised tulemused erinevad vaid ühe protsendi võrra (vastavalt 88,2% ja 89,3%), eelmise aasta vastavate tulemuste erinevus oli umbes viis protsenti.

Tabel 7. 2015. aasta vene keele lõpueksami lugemisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	139	41.7	26.5	88.2	12	28	30	3.9
N	194	58.3	26.8	89.3	8	28	30	4.0
Kokku	333	100.00	26.7	88.9	8	28	30	3.9

2015. aasta eksami kirjutamisosa keskmine tulemus ei erine 2014. aasta tulemusest (vastavalt 80,1% ja 79,69%), antud osa formaat on õpilastele tuttav ja jõukohane. Kirjutamisosa tööde analüüs näitab, et kõrgemad punktid saadakse reeglina ülesande täitmise eest ja madalamad grammatika eest.

Analüüsid keskmisi tulemusi sooti, näeme, et tüdrukute tulemused on kõrgemad poiste tulemustest. Kui 2013. aastal oli vahe poiste ja tüdrukute tulemustes umbes kaheksa ja 2014. aastal ligikaudu kümme protsenti, siis 2015. aastal moodustas vahe üheksa protsenti (vt tabelit 8).

Tabel 8. 2015. aasta vene keele lõpueksami kirjutamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	keskm	keskm(%)	min	mediaan	max	st. hälve
M	139	41.7	18.7	74.8	0	21	25	6.1
N	194	58.3	21.0	83.9	0	22	25	4.5
Kokku	333	100.0	20.0	80.1	0	22	25	5.3

Lõpueksamitöö analüüs ülesannete kaupa näitab, et õpilastele osutusid kõik kuulamisosa ülesanded väga lihtsateks. Eriti lihtsad olid teine ja esimene ülesanne (keskmised sooritusprotsendid 95,45 ja 90,64). Teine ülesanne põhines noore lauljannaga tehtud intervjuul tema edukast esinemisest ning lauljaks kasvamisest ning kontrollis teksti üldist mõistmist, valikulise info leidmist, järelduste tegemist; ülesanne oli kolme valikuga valikvastustega ülesanne. Esimene ülesanne oli kolmese valikuga valikvastustega ülesanne ning kontrollis teksti üldist mõistmist ja valikulise info leidmist. Ülesanne põhines lühikestel huvitavatel uudistel.

Ka kuulamisosa kolmas ja neljas ülesanne ei valmistanud õpilastele mingeid raskusi (üldised keskmised sooritusprotsendid 84,58 ja 86,39). Kolmas ülesanne oli lühivastustega ülesanne ja põhines raadiosaatel, kus räägiti sellest, mida tuleks teha, et olla heas tujus. Ülesanne kontrollis valikulise info leidmist ja teksti detailset mõistmist. Neljas ülesanne, mis oli kahe valikuga (õige/vale) valikvastustega ülesanne, põhines pikemal tekstil, milles räägiti kooli lõpetamise traditsioonidest erinevates riikides ja kontrollis teksti põhisisu ning olulise info mõistmist.

Lugemisülesanded olid õpilastele samuti kerged ega valmistanud mingeid raskusi, mida kinnitavad eksaminandide kõrged tulemused. Kõige lihtsamaks osutus teine ülesanne (keskmine sooritusprotsent 96,60), mis oli lühitekstidel põhinev sobitamisülesanne ning kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist. Esimene ülesanne (keskmine sooritusprotsent 87,44) põhines tekstil, milles räägiti noorest andekast tantsijast Artjom Zentsurinist. Ülesanne oli kolmese valikuga valikvastustega ülesanne ja kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist ning vajaliku info leidmist. Kolmandaks ülesandeks oli lünkülesanne (üldine

keskmise sooritusprotsent 86,79), mille sooritamise said õpilased samuti hästi hakkama. Ülesanne kontrollis arusaamist pikemast tekstist ja tekstisisestest seostest. Neljas ülesanne oli pangaga lünkülesanne ja kontrollis lugemisoskust ning grammatika ja sõnavara tundmist (keskmise sooritusprotsent 86,73).

Kirjutamisosa kaks ülesannet olid õpilastele samuti igati jõukohased (sooritusprotsendid vastavalt 81,45 ja 79,35). Eksamisooritajatel tuli kirjutada kaks teksti, millest üks oli kuulutus ning teine kiri sõbrale (vt tabelit 9).

Analüüsides poiste ja tüdrukute keskmisi tulemusi ülesannete kaupa (vt tabelit 9), näeme, et sarnaselt eelmise aasta tulemustega erinesid noormeeste tulemused neidude omadest enim kirjutamisosa esimese ja teise ülesande juures (keskmiste sooritusprotsentide vahe ligikaudu 9%).

Tabel 9. 2015. aasta vene keele lõpueksami ülesannete põhinäitajad

	Maksimum-punktid	Keskmine sooritus % (M/N)	Min punkte	Max punkte	St. hälve
Kuulamise 1. ülesanne	6	90,64 (90,05/91,07)	2	6	0,85
Kuulamise 2. ülesanne	7	95,45 (94,86/95,88)	3	7	0,67
Kuulamise 3. ülesanne	6	84,58 (82,85/85,82)	0	6	1,21
Kuulamise 4. ülesanne	6	86,39 (85,61/86,94)	2	6	0,75
Lugemise 1. ülesanne	6	87,44 (87,29/87,54)	1	6	1,07
Lugemise 2. ülesanne	6	96,60 (96,76/96,48)	0	6	0,74
Lugemise 3. ülesanne	8	86,79 (83,09/89,43)	1	8	1,80
Lugemise 4. ülesanne	10	86,73 (87,63/86,08)	1	10	1,50
Kirjutamise 1. ülesanne	9	81,45 (76,42/85,05)	0	9	2,13
Kirjutamise 2. ülesanne	16	79,35 (73,97/83,22)	0	16	3,46

Suulise osa hindamise tulemusi ei ole võimalik analüüsida, sest õpilaste vastuseid ei salvestata.

Õpetajatelt saadud tagasisidest selgub, et õpetajad pidasid eksamitööd heaks ning vastavaks õppekavale, eksamitöös kasutatud tekste huvitavateks, töö raskusastet parajaks. Mõned õpetajad pidasid eksamitöö kuulamisosa liiga raskeks, sest tekstid olid nende hinnangul pikad, neid oli palju ning sõnavara keeruline. Hindamisjuhend oli mõistetav ja mugav hindamiseks. Õpetajad leiavad, et kuna vene keelt õpitakse peaaegu sajaprotsendiliselt B-keelena ning põhikooli lõpetaja eeldatav keeleoskustase põhikooli lõpus on A2.2, siis tuleks pakkuda õpilastele vastava taseme eksamitöö sooritamist.

Kokkuvõtteks

Lõpueksamitöö vastas A-võõrkeele õppekavale. 2015. a vene keele lõpueksamitöö oli raskusastmelt sarnane 2014. aasta eksamitööga ning üldine keskmine tulemus osutus ligilähedaseks eelmise aasta tulemusele. Eksamitöö üldine keskmine kõrge sooritusprotsent on ootuspärane, sest tegemist on valikeksamiga, mida valdavalt valivad tublimad keeleoskajad. Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2015. a vene keele lõpueksamitöö oli õpilastele pigem kerge ja pakkus mitmekesisust nii teemade kui ka ülesandetüüpide lõikes.

Kindlasti on oluline õpetajate piisav eksamialane koolitus, et tagada eksamitööde hindamine ühtsetel alustel. Käesoleva õppeaasta jaanuaris viiakse läbi põhikooliastme vene keele õpetajatele suunatud eksamiseminarid, kus tutvustatakse eksamiformaati ning hindamisskaalasid.

Mare Kasuri

SA Innove, vene keele võõrkeelena peaspetsialist